

“Er wordt wel gezegd dat seksueel misbruik ‘van alle tijden’ is. Dat zou best kunnen kloppen maar er werd vroeger niet over gepraat”

Ondanks het feit dat seksueel gedrag onderdeel is van de normale ontwikkeling, loopt onderzoek hierover achter. Het is dan ook lastig om onderscheid te maken tussen ontwikkelingsgerelateerd seksueel gedrag, gedragsproblemen en seksueel misbruik gerelateerd gedrag. Afgelopen week werd in Nederland de CSBI uitgebracht, een vragenlijst over seksueel gedrag bij kinderen van 2-12 jaar. Dr. Eva Verlinden en prof. dr. Francien Lamers-Winkelman, auteurs van de CSBI, spreken over het belang en de toepassing van deze vragenlijst.

Hoe komt het dat er zo weinig onderzoek naar seksueel gedrag bij kinderen is? Is dit nog steeds taboe?

Francien: ‘Men vindt het nog steeds ‘raar’ om ouders te bevragen over seksuele gedragingen van hun kinderen. En ouders vinden het raar om bepaald gedrag van hun kind als ‘seksueel’ te benoemen.’

Eva: ‘Er bestaat bij sommige professionals ook een bepaalde terughoudendheid hieromtrent. Seksueel afwijkend gedrag kan mogelijk wijzen op seksueel misbruik en hier branden sommige professionals niet graag hun vingers aan. Ze zijn bang om iemand vals te beschuldigen. We moeten professionals daarom beter informeren en voorzien van instrumenten om het seksueel gedrag in kaart te brengen. Seksueel afwijkend gedrag wil namelijk niet altijd zeggen dat er sprake is van seksueel misbruik.’

De laatste tijd is seksueel misbruik vaak in het nieuws geweest, komt het ook vaker voor of komt het nu pas aan het licht?

Eva: ‘Er is tegenwoordig meer openheid en aandacht voor seksualiteit en seksueel misbruik. Het taboe wordt gelukkig steeds minder. *Francien:* ‘Er wordt wel gezegd dat seksueel misbruik ‘van alle tijden’ is. Dat zou best kunnen kloppen maar er werd vroeger niet over gepraat, en het kwam zeker niet in de media.’ *Eva:* Uit onderzoek is gebleken dat seksueel misbruik een grote negatieve impact kan hebben op de ontwikkeling van een kind. Om deze reden is er ook meer aandacht voor preventie en vroegtijdige signalering van seksueel misbruik. Seksueel misbruik komt hierdoor vaker aan het licht.’

Wat is het belang van deze vragenlijst? Wat was de aanleiding dat u hieraan begon?

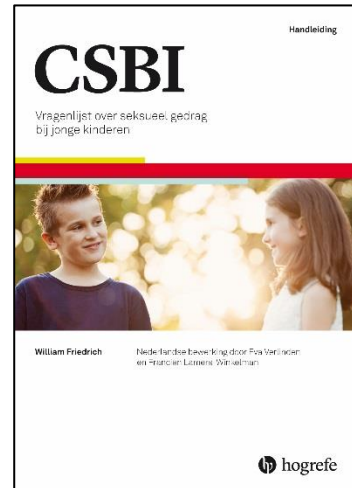
Eva: ‘Seksueel gedrag is onderdeel van de normale ontwikkeling van kinderen. Er is echter nog altijd veel te weinig aandacht voor dit gedrag. Bovendien is het voor professionals vaak onduidelijk welk seksueel gedrag passend is bij de leeftijd en het geslacht van een kind. Met behulp van de CSBI kan seksueel (afwijkend) gedrag bij kinderen van 2-12 jaar in kaart worden gebracht en beoordeeld worden of dit als normaal of zorgelijk kan worden gezien. Dit is vooral van belang als er zorgen zijn omtrent het seksueel gedrag van een kind of als er vermoedens bestaan van seksueel misbruik.’

Francien: ‘Er hoeft niet altijd sprake te zijn van seksueel misbruik. Het kan ook zo zijn dat een kind in aanraking is gekomen met ‘niet bij de leeftijd passende seksualiteit’ zoals het zien van pornografisch materiaal. Het kan natuurlijk ook heel gewoon nieuwsgierig gedrag zijn dat door de ouders geïnterpreteerd wordt als “seksueel”. De professional kan de gedragingen die door de ouders zijn

aangekruist vergelijken met de normen voor leeftijd en geslacht en vervolgens bepalen of het gedrag normaal of zorgelijk is.'

Tegen welke problemen kunnen mensen aanlopen die de CSBI gebruiken?

Francien: 'Ouders uit een niet-westerse cultuur, of streng religieuze (Nederlandse) ouders vinden het soms in eerste instantie moeilijk om de vragenlijst in te vullen, maar een professional die zijn/haar vak verstaat kan met de juiste uitleg de ouders helpen het toch te doen.' *Eva:* 'We merken ook weleens dat ouders het (vermoedelijke) misbruik van hun kind niet willen erkennen omdat zij de mogelijke dader willen beschermen (bv. als het gaat om een gezins- of familielid). Er kan dan sprake zijn van onderrapportage op de vragenlijst. Ook kan het zo zijn dat ouders proberen om een valse beschuldiging te versterken door veel (seksueel) probleemgedrag bij het kind te rapporteren. Er is dan sprake van overrapportage. De professional dient hierop alert te zijn en bij twijfel meer informanten te bevragen over het (seksueel) gedrag van het kind.'

Hoe ga je om met vals-positieven? Hoe voorkom je dat onschuldige mensen worden aangewezen als seksueel misbruiker?

Eva: 'Uitdrukkelijk dient er op gewezen te worden dat een klinische score op de CSBI geen bewijs is dat het kind slachtoffer is (geweest) van seksueel misbruik. De CSBI mag nooit als enige instrument gebruikt worden in een klinische evaluatie, maar alleen als onderdeel van een uitgebreid diagnostisch proces.' *Francien:* 'De CSBI zegt alleen iets over het al of niet afwijken van het seksuele gedrag van een kind van de Nederlandse norm. Daarom dient ook altijd nader onderzoek plaats te vinden. De CSBI is onderdeel van een uitgebreid onderzoek, er worden meerdere vragenlijsten ingevuld, verschillende personen die het kind goed kennen worden bevroegd, en de ouders en het kind (indien oud genoeg) geïnterviewd.'

Klik [hier](#) voor meer informatie over de CSBI.

Dr. Eva Verlinden is projectcoördinator bij de GGD Amsterdam op het longitudinale onderzoek naar de gevolgen van seksueel misbruik voor de direct betrokken kinderen en ouders van de Amsterdamse zedenzaak.

Prof. dr. Francien Lamers-Winkelmann is een pionier in Nederland in het mobiliseren van aandacht voor slachtoffers van kindermishandeling, seksueel misbruik en meegemaakt huiselijk geweld.